

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 stycznia 2019 r.

**Sąd Apelacyjny we Wrocławiu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w składzie:**

Przewodniczący: SSA Maria Pietkun spr.

Sędziowie: SSA Jarosław Błaszczak

SSA Jacek Witkowski

Protokolant: Monika Horabik

po rozpoznaniu w dniu 31 stycznia 2019 r. we Wrocławiu

na rozprawie

sprawy z wniosku (...) Sp. z o.o. w Ś.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W.

przy udziale C. S.

o zwrot nienależnie pobranego świadczenia

na skutek apelacji (...) Sp. z o.o. w Ś.

od wyroku Sądu Okręgowego w Świdnicy Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 26 lipca 2018 r. sygn. akt VII U 292/18

I. zmienia zaskarżony wyrok i poprzedzającą go decyzje Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. z dnia 07 grudnia 2017 r. w ten sposób, że nie obciąża wnioskodawcy obowiązkiem zwrotu świadczenia w kwocie 1.520,72 zł wraz z odsetkami,

II. zasądza od strony pozwanej na rzecz wnioskodawcy kwotę 705 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 26 lipca 2018 r. Sąd Okręgowy w Świdnicy VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie (...) sp. z o.o. w Ś. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. z 7 grudnia 2017r., którą organ rentowy zobowiązał wnioskodawcę do zwrotu nienależnie wypłaconych C. S. świadczeń emerytalnych za okres od 1 września 2012 r. do 26 września 2017 r. od wnioskodawcy oraz zasądził na rzecz organ rentowego 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego.

Rozstrzygnięcie to Sąd pierwszej instancji wydał w oparciu o następująco ustalony stan faktyczny sprawy:

W dniu 1 marca 2011 r. do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. wpłynął wniosek C. S. o przyznanie prawa do emerytury.

Decyzją z 29 kwietnia 2011 r. strona pozwana przyznała C. S. prawo do emerytury.

W okresach od 15 grudnia 2011 r. do 9 marca 2012 r. oraz od 4 maja 2012 r. do 11 sierpnia 2012 r. C. S. była zatrudniona przez (...) sp. z o.o. w charakterze opiekunki osób starszych. Płatnik odprowadził składki na ubezpieczenia społeczne z tego tytułu. Decyzją z 11 października 2012 r., a następnie z 13 listopada 2012 r. strona pozwana dokonała przeliczenia świadczenia emerytalnego C. S. od 1 września 2012 r., doliczając ww. okres do stażu pracy ubezpieczonej.

W okresach od 18 grudnia 2013 r. do 19 lutego 2014 r., od 25 kwietnia 2014 r. do 30 czerwca 2014 r. oraz od 29 sierpnia 2014 r. do 12 grudnia 2014 r. ubezpieczona ponownie pracowała na rzecz płatnika, a od wypłacanego wynagrodzenia spółka odprowadziła składki na ubezpieczenie społeczne. Powyższe stało się podstawą wydania decyzji z 9 stycznia 2015 r. o ponownym przeliczeniu wysokości świadczenia emerytalnego ubezpieczonej od 1 grudnia 2014 r.

Decyzją z 10 października 2016 r. strona pozwana dokonała kolejnego przyrostu składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonej na dzień 31 marca 2016r., za okres od 1 września 2015 r. do 14 stycznia 2016 r. i od 16 stycznia 2016 r. do 3 marca 2016 r., dokonując przeliczenia emerytury.

W 2017 r. strona pozwana wydała decyzje stwierdzające niepodleganie ubezpieczeniom społecznym z tytułu zatrudnienia na rzecz (...) sp. z o.o. przez pracowników wykonujących pracę wyłącznie za granicą. Strona pozwana wydała taką decyzję również w stosunku do C. S., obejmując nią ww. okresy zatrudnienia uwzględnione do wysokości emerytury. Płatnik złożył odwołania od tych decyzji, w tym od decyzji dotyczącej C. S., następnie je cofając, wskutek czego decyzje ZUS uprawomocniły się. Następnie płatnik składek sporządził korekty deklaracji ubezpieczeniowych wycofując składki wpłacone na konto C. S. za lata 2011 – 2017 r., w związku z wyłączeniem ubezpieczonej z ubezpieczeń społecznych z tytułu zatrudnienia przez płatnika. Złożenie korekt z zerowymi podstawami wymiaru za ww. okresy spowodowało obniżenie składek zewidencjonowanych na koncie pracownika, a w konsekwencji obniżenie wysokości świadczenia emerytalnego.

Decyzją z 13 listopada 2017 r. strona pozwana dokonała przeliczenia wysokości emerytury C. S. od 1 grudnia 2017 r., wskazując że po złożeniu przez płatnika korekt, nastąpiła zmiana wysokości składek wchodzących w skład podstawy wymiaru świadczenia.

Zaskarżoną decyzją z 7 grudnia 2017 r. strona pozwana zobowiązała płatnika do zwrotu nienależnie wypłaconych C. S. świadczeń za okres od 1 września 2012 r. do 26 września 2017 r. w kwocie 1.520,72 zł i odsetek za okres od 7 listopada 2012 r. do 26 września 2017 r. w kwocie 189,51 zł, ponieważ świadczenie emerytalne zostało wypłacone bezpodstawnie w wyniku wycofania składek przez płatnika.

Przy tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy stwierdził, że odwołanie podlegało oddaleniu. Sąd ten, przytaczając treść art. 84 ust. 1 i ust. 6 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U.2017.1778 t.j.) wskazał, że odpowiedzialność płatnika uzależniona jest od jego winy, bowiem przekazywanie obiektywnie nieprawdziwych informacji uznaje się za czyn niedozwolony, a w tym wypadku konieczne jest stwierdzenie winy sprawcy. Przesłanką odpowiedzialności jest zatem wina płatnika w niewykonaniu lub nienależytym wykonaniu przekazania organowi rentowemu wymaganych informacji, polegająca na niedochowaniu należytej staranności (por. wyroki: SN z 11.09.2014 r. II UK 570/13, SA w Rzeszowie z 16.02.2017 r. III AUa 698/16, SA w Gdańsku z 27.09.2017 r. III AUa 467/17, SA w Białymstoku z 24.11.2015 r. III AUa 521/15, SA w Łodzi z 28.10.2015 r. III AUa 153/15).

Zdaniem Sądu, w sprawie doszło do celowego przekazywania organowi rentowemu przez płatnika nieprawdziwych informacji, mających wpływ na wysokość świadczenia emerytalnego C. S.. Płatnik składek wystawiał świadectwa pracy i zaświadczenia o wykonywaniu na jego rzecz pracy przez ubezpieczoną, odprowadzał z tego tytułu składki, które miały wpływ na wysokość wypłacanej emerytury. Sąd zaznaczył, że nie jest przy tym istotne, że do wyłączenia C. S.

z ubezpieczeń społecznych doszło wskutek kontroli przeprowadzonej przez organ rentowy. Wszczęcie postępowania kontrolnego przez ZUS wynikało z uchwycenia nieprawidłowości przy dokonywaniu zgłoszeń przez płatnika, a nadto nie dotyczyło jedynie C. S., ale również innych ubezpieczonych pracujących wyłącznie za granicą, zgłaszanych wg tego samego schematu. Zgłoszenie ubezpieczonych do ubezpieczeń społecznych w Polsce, podczas gdy w ogóle nie wykonywali oni pracy w Polsce, a w okresach zatrudnienia stale przebywali za granicą i tylko tam świadczyli pracę, było nieprawidłowe i jako takie spowodowało wyłączenie ubezpieczonych (w tym C. S.) z ubezpieczeń społecznych. Płatnik cofnął odwołania od decyzji o niepodleganiu ubezpieczonych ubezpieczeniom społecznym, a zatem należy uznać, że w pełni zgodził się z treścią tych decyzji i dokonaną w nich oceną prawną kontrolowanych zgłoszeń. Wobec powyższego decyzja o niepodleganiu C. S. ubezpieczeniom społecznym z tytułu zatrudnienia u płatnika stała się prawomocna. Następnie płatnik dokonał korekty deklaracji ubezpieczeniowych, wskazując podstawę zerową, co wiązało się ze zwrotem nadpłaconych składek. W tej sytuacji, w ocenie Sądu pierwszej instancji, nie można twierdzić, jakoby działanie płatnika, polegające na nieprawidłowym zgłoszeniu C. S. do ubezpieczeń społecznych i przekazanie organowi rentowemu dokumentów zgłoszeniowych, w tym opłacenie składek, nie było obarczone niedochowaniem należytej staranności. Płatnik zgodził się z oceną prawną dokonywanych zgłoszeń do ubezpieczeń społecznych, co przekonuje, że przez kilka lat przed wszczęciem postępowania kontrolnego, celowo i świadomie wystawiał dokumenty ubezpieczeniowe i opłacał składki za osobę, która tym ubezpieczeniom nie powinna podlegać. Sąd uznał, że w konsekwencji oznacza to, że z winy płatnika doszło do wypłaty emerytury na rzecz C. S. w zawyżonej kwocie. W tej sytuacji, na podstawie art. 84 ust. 6 ustawy systemowej obowiązek zwrotu tych świadczeń wraz z odsetkami spoczywa na płatniku.

Wobec powyższego Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie wnioskodawcy, a o kosztach orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

Z powyższym orzeczeniem w całości nie zgodził się wnioskodawca, wywodząc apelację, w której zarzucił naruszenie prawa materialnego, tj. art. 84 ust. 6 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez jego błędną wykładnię i przyjęcie, że doszło do celowego przekazywania przez płatnika organowi rentowemu nieprawdziwych informacji, które miały wpływ na wysokość świadczenia C. S., podczas gdy płatnik wykonywał podstawowe obowiązki leżące po stronie pracodawcy oraz błąd w ustaleniach faktycznych stanowiących podstawę do wydania zaskarżonego wyroku, polegający na bezpodstawnym przyjęciu, że cofnięcie przez wnioskodawcę odwołań od decyzji o niepodleganiu ubezpieczonych ubezpieczeniom społecznym świadczy o tym, że w pełni zgodził się z treścią tych decyzji i dokonaną w nich oceną prawną.

Wskazując na powyższe wnioskodawca wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku przez uwzględnienie odwołania i zasądzenie na swoją rzecz od organu rentowego kosztów postępowania odwoławczego oraz kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu apelujący stwierdził, że wyrok sądu jest chybiony, ponieważ wnioskodawca jako pracodawca realizował ciężące na nim obowiązki.

W odpowiedzi na apelację wnioskodawcy ZUS wniósł o jej oddalenie w całości i zasądzenie na swoją rzecz kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja wnioskodawcy jest zasadna. Sąd Apelacyjny, po zapoznaniu się ze zgromadzonym materiałem dowodowym doszedł do wniosku, że Sąd Okręgowy w okolicznościach sprawy dokonał błędnej wykładni przepisu art. 84 ust. 6 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U.2017.1778 t.j.), a w konsekwencji wydał nieprawidłowy wyrok.

Przedmiotem sporu było ustalenie czy ZUS zasadnie zobowiązał spółkę (...) do zwrotu świadczeń emerytalnych wypłaconych na rzecz byłej pracownicy wnioskodawcy - C. S.. Organ rentowy doszedł do wniosku, że w sprawie

zaszła podstawa odpowiedzialności płatnika składek, o której mowa w art. 84 ust. 6, zgodnie z którym, jeżeli pobranie nienależnych świadczeń zostało spowodowane przekazaniem przez płatnika składek lub inny podmiot nieprawdziwych danych mających wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość, obowiązek zwrotu tych świadczeń wraz z odsetkami, o których mowa w ust. 1, obciąża odpowiednio płatnika składek lub inny podmiot.

Sąd Okręgowy zgodził się ze stanowiskiem organu rentowego, czego nie akceptuje sąd odwoławczy. Nie można bowiem w realiach sprawy stwierdzić, że wnioskodawca celowo i świadomie wystawiał dokumenty ubezpieczeniowe oraz opłacał składki za osobę, która w ogóle nie powinna podlegać tym ubezpieczeniom. Wskazania wymaga, że płatnik składek prowadzi działalność, polegającą na rekrutowaniu, zatrudnianiu i delegowaniu osób do pracy na terenie Niemiec w charakterze opiekunów osób starszych. Zatrudniając te osoby, w tym również C. S., dokonywał zgłoszenia ich do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych w ZUS-ie. Zgłoszenia dokonywane były w terminie. Wnioskodawca dokonywał również właściwego, bo zgodnego z obowiązującymi zasadami, naliczania i potrącania składek na ubezpieczenia społeczne osób u niego zatrudnionych.

Nie może być oceniana w kierunku świadomego wprowadzenia w błąd sytuacja, gdy w okresie zatrudnienia ww. ubezpieczonej ZUS przyjmował zgłoszenia i deklaracje od płatnika, nie kwestionując ich zasadności oraz prawidłowości, a następnie, wskutek dokonania odmiennej oceny prawnej, wyłączył pracowników wnioskodawcy z obowiązkowych ubezpieczeń społecznych. Wobec tego, że organ rentowy akceptował taki stan, tj. zgłaszanie do ubezpieczeń społecznych w ZUS osób wykonujących pracę na terenie Niemiec, płatnik składek pozostawał w uzasadnionym przekonaniu, że działa prawidłowo. Fakt, że dokonana u wnioskodawcy kontrola prawidłowości i rzetelności zgłaszania do ubezpieczeń społecznych oraz obliczania składek na te ubezpieczenia przeprowadzona została w okresie, w którym C. S. nie była pracownicą wnioskodawcy nie ma w tych okolicznościach żadnego znaczenia. Istotne jest bowiem, że wnioskodawca w całym okresie swojego funkcjonowania prowadził działalność opartą na zatrudnianiu pracowników wykonujących pracę za granicą, a kontrola z marca 2011 r. nie wykazała jakichkolwiek uchybień w tym zakresie, co tylko utwierdziło płatnika, że właściwie postępuje, zgłaszając swoich pracowników do ubezpieczeń społecznych w Polsce.

W konsekwencji nie można uznać, że w ww. okolicznościach płatnik działał z premedytacją, doprowadzając do wypłacenia przez organ rentowy nienależnych ubezpieczonej świadczeń. To odmienna interpretacja stanu prawnego przez ZUS wpłynęła na zmianę oceny stosunku łączącego płatnika z ubezpieczoną. Do momentu tej zmiany wnioskodawca wykonywał wszystkie obowiązki ustawowe związane z zatrudnianiem pracowników, nadto działał według własnego przekonania zgodnie z przepisami dotyczącymi zgorzenia do ubezpieczeń społecznych realizując związane z tym ustawowe obowiązki. Okoliczność, że po kontroli organu rentowego, wydania stosownych decyzji ZUS i odmiennej oceny prawnej organu rentowego, wnioskodawca zaaprobował stanowisko strony pozwanej, nawet cofając odwołalną od decyzji, nie wskazuje jakoby zgłaszając C. S. do ubezpieczeń społecznych podawał dane nieprawdziwe. Odmienna ocena okoliczności faktycznych i prawnych danego przypadku dokonana w wyniku kontroli ZUS, nie może być automatycznie zrówna z przypisaniem stronie zapodania nieprawdziwych danych.

Mając to na uwadze Sąd Apelacyjny, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. orzekł, jak w punkcie I sentencji wyroku. Orzeczenie o kosztach postępowania apelacyjnego, zawarte w punkcie II sentencji wyroku, zostało wydane w oparciu o art. 98 k.p.c. i § 10 ust. 1 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych z 22 października 2015 r. (Dz.U.2018.265 t.j.), przy uwzględnieniu, że wygrywający sprawę wnioskodawca reprezentowany był przez cały proces przez tego samego pełnomocnika. O zwrocie opłaty od apelacji orzeczono na podstawie art. 79 ust. 1 pkt 1e ustawy z 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U.2018.300 t.j.).

SSA Jacek Witkowski SSA Maria Pietkun SSA Jarosław Błaszczak

R.S.